

Kevod Hamet as Kevod Habriyot Session One: Kevod Hamet vs Kevod HaChay?

Rabbanit Leah Sarna | Drisha Institute for Jewish Education | כה תשרי התשפ"א

<p>1. Talmud Bavli Megillah 3b Rava raised a dilemma: If one must choose between reading the Megilla and tending to a met mitzva, which of them takes precedence? Does reading the Megilla take precedence due to the value of publicizing the miracle, or perhaps burying the met mitzva takes precedence due to the value of preserving human dignity? After he raised the dilemma, Rava then resolved it on his own and ruled that attending to a met mitzva takes precedence, as the Master said: Great is human dignity, as it overrides a prohibition in the Torah. Consequently, it certainly overrides the duty to read the Megilla, despite the fact that reading the Megilla publicizes the miracle.</p>	<p>תלמוד בבלי מסכת מגילה ג: בעי רבא: מקרא מגילה ומת מצוה -- הי מינייהו עדיף? מקרא מגילה עדיף משום פרסומי ניסא או דלמא מת מצוה עדיף משום כבוד הבריות? בתר דבעיא הדר פשטה מת מצוה עדיף דאמר מר גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה</p>
<p>2. Devarim 21:22-23 If a man is guilty of a capital offense and is put to death, and you impale him on a stake, you must not let his corpse remain on the stake overnight, but must bury him the same day. For an impaled body is an affront to God: you shall not defile the land that the LORD your God is giving you to possess.</p>	<p>דברים כא: כב-כג וְכִי־יְהִיֶּה בְאִישׁ חַטָּא מִשְׁפָּט־מוֹת וְהוֹמַת וְתִלִּית אֹתוֹ עַל־עֵץ: לֹא־תֵלֵן נִבְלָתוֹ עַל־הָעֵץ כִּי־קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־קָלַלְתָּ אֱלֹהִים תִּלְוִי וְלֹא תִטְמֵא אֶת־אֲדָמַתְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה:</p>
<p>3. Talmud Bavli Sanhedrin 46a-47a Mishnah: anyone who leaves his deceased relative overnight with-out burying him transgresses a prohibition. But if he left the deceased overnight for the sake of the deceased's honor, e.g., to bring a coffin or shrouds for his burial, he does not transgress the prohibition against leaving him unburied overnight. Gemara:.. A dilemma was raised before the Sages: Is burial obligatory on account of disgrace, i.e., so that the deceased should not suffer the disgrace of being left exposed as his body begins to decompose, or is it on account of atonement, i.e., so that the deceased will achieve atonement by being returned to the ground from which he was formed? The Gemara asks: What is the practical difference that arises from knowing the</p>	<p>תלמוד בבלי מסכת סנהדרין מו.-מז. משנה: כל המלין את מתו עובר בלא תעשה הלינהו לכבודו להביא לו ארון ותכריכים אינו עובר עליו גמרא:..איבעיא להו קבורה משום בזיונא הוא או משום כפרה הוא? למאי נפקא מינה? דאמר לא בעינא דליקבורה להווא גברא אי אמרת משום בזיונא הוא לא כל כמיניה ואי אמרת משום כפרה הוא הא אמר לא בעינא כפרה מאי</p>

reason that burial is necessary? The Gemara answers: There is a difference in a case **where** one **said** before he died: **I do not want them to bury that man**, i.e., myself. **If you say** that burial is required **on account of disgrace, it is not in his** power to waive his own burial, as his family shares in the disgrace. **But if you say** that burial is required **on account of atonement, didn't he** effectively **say: I do not want atonement**, and with regard to himself one should be able to do as he wishes? **What**, then, is the *halakha*?

The Gemara suggests: **Come and hear** a proof **from** the fact **that the righteous** patriarchs, Abraham, Isaac, and Jacob, **were all buried. And if you say** that burial is required **on account of atonement, do the righteous need atonement?** The Gemara rejects this proof: **Yes**, even the righteous are in need of atonement, **as it is written**: "For **there is no righteous person on earth who does good and never sins**" (Ecclesiastes 7:20), and so even the righteous need atonement for the few sins that they committed over the course of their lifetimes....

A dilemma was raised before the Sages: **Is the eulogy** delivered for **the honor of the living** relatives of the deceased, **or is it** delivered for **the honor of the dead?** The Gemara asks: **What is the practical difference** between the two possible reasons? The Gemara answers: There is a difference in a case **where** one **said** before he died: **Do not eulogize that man**, i.e., myself. If the eulogy is delivered to honor the deceased, he is able to forgo this honor, but if it is delivered to honor the living, he is not, as it is not in the power of one individual to forgo the honor of others.

Alternately, the difference is with regard to whether it is possible **to collect** the eulogist's fee **from the heirs**. If the eulogy is to honor the dead, it is possible to collect this fee from the heirs, even against their will, but if it is to honor the living, they are able to forgo this honor.

¹ The Gemara suggests: **Come and hear** a proof from the verse that states: "**And Abraham came to eulogize Sarah and weep over her**" (Genesis 23:2), indicating that Sarah's funeral was delayed until Abraham returned from Beersheba to Hebron to eulogize her. **And if you say** that a eulogy is delivered **due to the honor of the living, would they have** unduly **delayed** burying **Sarah due to Abraham's honor?** The Gemara rejects this argument: **It was satisfactory to Sarah herself** that her funeral was delayed **so that Abraham could be honored by** eulogizing **her**. Since Sarah herself would prefer that Abraham eulogize her, there was no disgrace in waiting for Abraham to arrive.

ת"ש מדאיקבור צדיקי ואי אמרת משום כפרה צדיקי לכפרה צריכי אין דכתיב (קהלת ז, כ) אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא...

איבעיא להו הספידא יקרא דחיי הוי או יקרא דשכבי הוי? למאי נפקא מינה דאמר לא תספודו לההוא גברא אי נמי לאפוקי מירושין

1 ת"ש (בראשית כג, ב) ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה ואי אמרת משום יקרא דחיי הוא משום יקרא דאברהם משהו לה לשרה. שרה גופה ניחא לה כי היכי דמייקר בה אברהם.

2 ת"ש וספדו לו כל ישראל וקברו

2 The Gemara suggests: **Come** and **hear** a different resolution of this dilemma from the verse referring to Abijah, son of Jeroboam: **“And all Israel shall eulogize him and bury him”** (I Kings 14:13). **And if you say** that a eulogy **is delivered due to the honor of the living, are these** people, Jeroboam’s surviving family, **worthy of this honor?** The Gemara answers: **It is satisfactory to the righteous when other people are honored through them.** Since that is their wish, they are eulogized even if their wicked relatives are honored as a result.

3 The Gemara suggests: **Come** and **hear** a proof from the curse pronounced by Jeremiah upon the wicked: **“They shall not be eulogized, nor shall they be buried”** (Jeremiah 16:4). If you say that a eulogy is delivered due to the honor of the living, why should the wicked not be eulogized, as perhaps they are survived by righteous people who are worthy of this honor? The Gemara answers: **It is not satisfactory to the righteous when they are honored through the wicked,** and therefore they prefer that a eulogy not be delivered for their wicked relatives.

4 The Gemara suggests: **Come** and **hear** a resolution of this dilemma from what Jeremiah said to Zedekiah: **“You shall die in peace; and with the burnings of your fathers, the former kings that were before you, so shall they make a burning for you; and they will eulogize you, saying: Ah, master”** (Jeremiah 34:5). **And if you say** that a eulogy **is delivered due to the honor of the living** relatives of the deceased, **what difference does it make to him** if he is eulogized? The Gemara answers: It is possible that a eulogy is to honor the living, and **this** is what Jeremiah **is saying to** Zedekiah: Enjoy the thought that **Israel shall be honored through you** at your funeral just **as they were honored through your ancestors** at their funerals.

5 The Gemara suggests: **Come** and **hear** a proof from what was taught with regard to the verse: **“In his eyes a vile person is despised,** but he honors them that fear the Lord” (Psalms 15:4). **This** is referring to **Hezekiah, king of Judea, who dragged the bones of his father, Ahaz, on a bier made of ropes,** and he did not bury Ahaz in a manner befitting a king in order to disgrace him for his sinful conduct. **And if** the eulogy and other funeral rites are meant **to honor the living, what is the reason** that he acted this way, in a manner that brought disgrace upon himself and all of the Jewish people? The Gemara answers: Hezekiah did this **so that his father would achieve atonement** for his sins through his disgrace. The Gemara asks: Can it be that **for his father’s atonement they would defer**

אותו ואי אמרת משום יקרא דחיי
הוא- הנך בני יקרא נינהו? ניחא להו
לצדיקיא דמייקרי בהו אינשי

3 ת"ש לא יספדו ולא יקברו לא ניחא
לצדיקיא דמייקרי ברשיעייא

4 תא שמע (ירמיהו לד, ה) "בשלום
תמות ובמשרפות אבותיך המלכים
הראשונים אשר היו לפניך כן ישרפו
לך והוי אדון יספדו לך" ואי אמרת
משום יקרא דחיי הוא מאי נפקא ליה
מיניה הכי קאמר ליה לייקרו ביך
ישראל כי היכי דמתייקרי באבהתך

5 ת"ש (תהלים טו, ד) נבזה בעיניו
נמאס זה חזקיהו מלך יהודה שגירר
עצמות אביו על מטה של חבלים ואי
משום יקרא דחיי הוא מ"ט כי היכי
דתיהוי ליה כפרה לאבואה ומשום
כפרה דאבואה משהו ליה ליקרא
דישראל ישראל גופייהו ניחא להו
דמיחלי יקרייהו לגביה

the honor of all of Israel, who would have been honored by a proper eulogy for their late king? The Gemara answers: **It was satisfactory to the people of Israel themselves to forgo their honor for him** in order that their former king achieve atonement for his sins.

6 The Gemara suggests: **Come and hear** a proof from a *baraita*: Before he died, Rabbi Yehuda HaNasi **said to his disciples: Do not eulogize me in the small towns** that you pass as you take my body out for burial, but eulogize me only in the larger cities. **And if you say** that a eulogy is delivered **in honor of the living, what difference does it make to him** if he is eulogized also in the smaller towns? The Gemara answers: **He thought** that the people of **Israel would be more greatly honored through him** if they gathered together for the eulogies in the larger cities.

7 The Gemara suggests: **Come and hear** a proof from the mishna: If **one left** his deceased relative unburied **overnight for the sake of his honor**, e.g., in order **to bring him a coffin or shrouds, he does not transgress** the prohibition of "his body shall not remain all night." **What, is it not** referring to **the honor of the deceased?** The Gemara answers: **No**, it is referring **to the honor of the living** relatives of the deceased. The Gemara asks: **But can it be that due to the honor of the living, they allow the deceased to remain unburied overnight?** The Gemara answers: **Yes**, as **when the Merciful One states: "His body shall not remain all night upon the tree, but you shall bury him that day"** (Deuteronomy 21:23), it teaches that the prohibition applies only to cases **similar to that of a person** whose body is **hung** after his death, **who suffers degradation** when his corpse is left hanging overnight. **But here, since** the deceased **does not suffer degradation** when the funeral is delayed, as the delay is in order that the burial will be performed with greater dignity, there is **no** violation of the prohibition, and he may be left unburied overnight.

8 The Gemara suggests: **Come and hear** a proof from a *baraita*: If **one left** his deceased relative unburied **overnight for the sake of his honor**, for example, in order **to assemble** the people from **the neighboring towns for** the funeral, or **to bring him professional lamenters**, or **to bring him a coffin or shrouds, he does not transgress** the prohibition of "his body shall not remain all night," **as anyone who acts** in such a manner does so **only for** the sake of **honoring the dead**. This indicates that the eulogy and other funeral rites are performed to honor the deceased. The Gemara rejects this argument: **This is what the baraita is saying: Anyone who acts** in such a manner **for** the sake of **honoring the living** does not transgress

6 ת"ש אמר להן אל תספדוני
בעיירות ואי אמרת יקרא דחיי מאי
נפקא ליה מינה קסבר ליתייקרו ביה
ישראל טפי

7 ת"ש הלינו לכבודו להביא לו ארון
ותכריכין אינו עובר עליו מאי לאו
לכבודו של מת לא לכבודו של חי
ומשום כבודו של חי מבית ליה למת
אין כי אמר רחמנא (דברים כא, כג)
לא תלין נבלתו על העץ דומיא דתלוי
דאית ביה בזיון אבל הכא כיון דלית
ביה בזיון לא

8 ת"ש הלינו לכבודו לשמע עליו
עיירות להביא לו מקוננות להביא לו
ארון ותכריכין אינו עובר עליו שכל
העושה אינו אלא לכבודו של מת ה"ק
כל העושה לכבודו של חי אין בו בזיון
למת

9 ת"ש ר' נתן אומר סימן יפה למת

<p>the prohibition, as there is no degradation of the dead.</p> <p>9 The Gemara suggests: Come and hear a proof from a <i>baraita</i>: Rabbi Natan says: It is a good sign for the deceased when he is punished after his death and does not receive an honorable burial or eulogy, as his lack of honor brings him atonement for his sins. For example, if the deceased was not eulogized, or if he was not buried, or if a wild animal dragged his corpse, or if rain fell on his bier, this is a good sign for the deceased.</p> <p>Learn from the <i>baraita</i> that a eulogy is delivered for the honor of the dead, so that when he is deprived of this honor, he achieves atonement for his sins. The Gemara affirms: Learn from the <i>baraita</i> that this is so.</p>	<p>שנפרעין ממנו לאחר מיתה. מת שלא נספד ולא נקבר או שחיה גוררתו או שהיו גשמים מזלפין על מטתו זהו סימן יפה למת</p> <p>ש"מ יקרא דשכבי הוא שמע מינה:</p>
--	--

<p>4 Mishneh Torah Hilchot Avel 12:1</p> <p>The eulogy is for the honor of the deceased; therefore you can force the inheritors to pay for the eulogizers and they eulogize him. If the deceased commended that he should not be eulogized then he should not be eulogized. However, if he commanded that he should not be buried-- we do not listen to him because burial is a mitzvah, as it says "surely you shall bury" (Devarim 21:23)</p>	<p>משנה תורה הלכות אכל יב:א ההספד, כבוד המת הוא; לפיכך כופין את היורשין לתן שכר המקוננים והמקוננות, וסופדין אותו. ואם צוה אל תספדוהו, אין סופדין אותו. אבל אם צוה שלא יקבר-- אין שומעין לו, שהקבורה מצוה: שנאמר "כי-קבור תקברנו" (דברים כא, כג).</p>
--	--

<p>5 I Kings 14</p> <p>At that time, Abijah, a son of Jeroboam, fell sick. Jeroboam said to his wife, "Go and disguise yourself, so that you will not be recognized as Jeroboam's wife, and go to Shiloh. The prophet Ahijah lives there, the one who predicted that I would be king over this people. Take with you ten loaves, some wafers, and a jug of honey, and go to him; he will tell you what will happen to the boy." Jeroboam's wife did so; she left and went to Shiloh and came to the house of Ahijah. Now Ahijah could not see, for his eyes had become sightless with age; but the LORD had said to Ahijah, "Jeroboam's wife is coming to inquire of you concerning her son, who is sick. Speak to her thus and thus. When she arrives, she will be in disguise." Ahijah heard the sound of her feet as she came through the door, and he said, "Come in, wife of Jeroboam. Why are you disguised? I have a harsh message for you. Go tell Jeroboam: Thus said the LORD, the God of Israel: I raised you up from among the people and made you a</p>	<p>מלכים א יד בעת ההיא חלה אביה בן-ירבעם: ויאמר ירבעם לאשתו קומי נא והשתפית ולא ידעו כי-אתי [את] אשת ירבעם והלכת שלה הנה-שם אתיה הנביא הוא-דבר עלי למלך על-העם הזה: ולקחת בידך עשרה לחם ונקדים וברקבך דבש וקאת אליו הוא יגיד לך מה-יהיה לנער: ותעש כן אשת ירבעם ותלקם ותלקה שלה ותבא בית אחיה ואחיהו לא-יכל לראות כי קמו עיניו משיבו: (ו) וה אמר אל-אחיהו הנה אשת ירבעם באה לדרש דבר מעמך אל-בנה כי- חלה הוא כזה וקזה תדבר אליה ויהי כבאה והיא מתנכרה: והי כשמע אחיהו את-קול רגליה באה בפחת</p>
---	---

ruler over My people Israel; I tore away the kingdom from the House of David and gave it to you. But you have not been like My servant David, who kept My commandments and followed Me with all his heart, doing only what was right in My sight. You have acted worse than all those who preceded you; you have gone and made for yourself other gods and molten images to vex Me; and Me you have cast behind your back. Therefore I will bring disaster upon the House of Jeroboam and will cut off from Jeroboam every male, bond and free, in Israel. I will sweep away the House of Jeroboam utterly, as dung is swept away. **Anyone belonging to Jeroboam who dies in the town shall be devoured by dogs; and anyone who dies in the open country shall be eaten by the birds of the air; for the LORD has spoken.** As for you, go back home; as soon as you set foot in the town, the child will die. **And all Israel shall lament over him and bury him; he alone of Jeroboam's family shall be brought to burial, for in him alone of the House of Jeroboam has some devotion been found to the LORD, the God of Israel.** Moreover, the LORD will raise up a king over Israel who will destroy the House of Jeroboam, this day and even now.

וַיֹּאמֶר בָּאִי אֲשֶׁת יִרְבֻּעַם לְמַה זֶה אַתָּה
מִתְנַכְרֶה וְאֲנֹכִי שְׁלוּחַ אֵלָיְךָ קִשְׁיָה:
לִמָּוֶה אֲמַרְי לִירְבֻּעַם כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הִרְמִיתִיךָ מִתּוֹךְ
הָעָם וְאֲתַנְּךָ נְגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל:
וְאֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִבַּיִת דָּוִד
וְאֲתַנְּהָ לָךְ וְלֹא־הִיָּיתִי כְעַבְדֵי דָוִד
אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי וְאֲשֶׁר־הִלֵּךְ אַחֲרַי
בְּכָל־לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָי:
וְתִרַע לַעֲשׂוֹת מִכָּל אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנַי
וְתִלְךָ וְתַעֲשֶׂה־לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַי
וּמַסְכּוֹת לְהִכְעִיטֵנִי וְאֵתִי הַשְׁלַכְתָּ
אַחֲרַי גֹּיֹת: (ס) לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא רָעָה
אֶל־בַּיִת יִרְבֻּעַם וְהִכְרַתִּי לִירְבֻּעַם
מִשְׁתֵּינַי בְּקִיר עֶצוּר וְעִזּוּב בְּיִשְׂרָאֵל
וּבְעָרָתִי אַחֲרַי בֵּית־יִרְבֻּעַם כַּאֲשֶׁר
יְבַעַר הַגָּלִיל עַד־תַּמּוֹ: הַמֵּת לִירְבֻּעַם
בְּעִיר יֵאָכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה
יֵאָכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי יְהוֹה דְבַר: וְאַתָּה
קוּמִי לִכְי לְבִיתְךָ בְּבֹאֶה רַגְלֶיךָ הַעִירָה
וּמֵת הַיֶּלֶד: וְסָפְדוּ־לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל
וְקִבְרוּ אֹתוֹ כִּי־זֶה לְבַדּוֹ: יָבֵא לִירְבֻּעַם
אֶל־קִבְרֵי יַעַן נִמְצָא־בּוֹ דְבַר טוֹב אֶל־ה'
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבַיִת יִרְבֻּעַם: וְהַקִּים
ה' לוֹ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִכְרִית
אֶת־בַּיִת יִרְבֻּעַם זֶה הַיּוֹם וְיָמָּה גַם־
עַתָּה:

6 Jeremiah 16

The word of the LORD came to me: You are not to marry and not to have sons and daughters in this place. For thus said the LORD concerning any sons and daughters that may be born in this place, and concerning the mothers who bear them, and concerning the fathers who beget them in this land: **They shall die gruesome deaths. They shall not be lamented or buried; they shall be like dung on the surface of the ground. They shall be consumed by the sword and by famine, and their corpses shall be food for the birds of the sky and the beasts of the earth. For thus said the LORD: Do not enter a house of mourning, Do not go to lament and to condole with them; For I have withdrawn My favor from that people — declares the LORD— My kindness and compassion. Great and small alike shall die in this land, They shall not be buried; men shall not lament them, Nor gash and tonsure themselves for them. They shall not break**

יִרְמִיָּהוּ טז
וַיְהִי דְבַר־ה' אֵלַי לֵאמֹר: לֹא־תִקַּח לָךְ
אִשָּׁה וְלֹא־יְהִיו לְךָ בָנִים וּבָנוֹת
בְּמִקּוֹם הַזֶּה: כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה עַל־
הַבָּנִים וְעַל־הַבָּנוֹת הַיּוֹלְדִים בְּמִקּוֹם
הַזֶּה וְעַל־אִמֹתָם הַיּוֹלְדוֹת אוֹתָם וְעַל־
אֲבוֹתָם הַמוֹלְדִים אוֹתָם בְּאֶרֶץ הַזְּאֵת:
מִמוֹתַי תִּחְלָאִים יָמָתוּ לֹא יִסְפְּדוּ וְלֹא
יִקְבְּרוּ לְדָמֶן עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה יְהִיו
וּבַחֲרָב וּבָרָעַב יִכְלוּ וְהִיָּתָה נִבְלָתָם
לְמֵאֲכָל לַעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבְהֵמַת
הָאָרֶץ: (ס) כִּי־כֹה אָמַר ה' אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל
בַּיִת מְרֹחַ וְאֶל־תִּלְךָ לְסָפֹד וְאֶל־תִּנְד
לָהֶם כִּי־אֶסְפְּתִי אֶת־שְׁלוֹמִי מֵאֵת
הָעָם־הַזֶּה נֹאֲמָה אֶת־הַחֶסֶד וְאֶת־
הַרְחָמִים: וּמָתוּ גְדִלִים וְקִטְנִים בְּאֶרֶץ

bread for a mourner To comfort him for a bereavement, Nor offer one a cup of consolation For the loss of his father or mother. Nor shall you enter a house of feasting, To sit down with them to eat and drink. For thus said the LORD of Hosts, the God of Israel: I am going to banish from this place, in your days and before your eyes, the sound of mirth and gladness, the voice of bridegroom and bride. And when you announce all these things to that people, and they ask you, "Why has the LORD decreed upon us all this fearful evil? What is the iniquity and what the sin that we have committed against the LORD our God?" say to them, "Because your fathers deserted Me—declares the LORD—and followed other gods and served them and worshiped them; they deserted Me and did not keep My Instruction.

הַזָּאת לֹא יִקְבְּרוּ וְלֹא יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא יִתְגַּדְּדוּ וְלֹא יִקְרְחוּ לָהֶם: וְלֹא יִפְרְסוּ לָהֶם עַל-אֲכָל לִנְחָמָם עַל-מֵת וְלֹא-יִשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תְּנַחֲוּמִים עַל-אֲבוֹי וְעַל-אִמּוֹ: וּבַיִת-מִשְׁתֵּה לֹא-תָבֹאוּ לִשְׁבֹּת אוֹתָם לְאָכֹל וְלִשְׁתּוֹת: (ס) כִּי כֹה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּנִי מִשְׁבִּית מִן-הַמְּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבְיָמֵיכֶם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה: וְהָיָה כִּי תִגִּיד לְעַם הַזֶּה אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ אֵלָיךְ עַל-מָה דָבַר יְהוָה עָלֵינוּ אֶת כָּל-הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְיָמָה עֹנֵנוּ וְיָמָה חָטָאתָנוּ אֲשֶׁר חָטָאתָ לָה אֱ-לֹהֵינוּ: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר-עֲזָבוּ אֲבוֹתֵיכֶם אוֹתִי נְאֻם-ה' וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעֲבָדוּם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם וְאֵתִי עֲזָבוּ וְאֵת-תּוֹרָתִי לֹא שָׁמְרוּ:

תוספות מסכת סנהדרין דף מו עמוד ב

קבורה משום בזיונא או משום כפרה - ע"כ איכא כפרה כדאמרי' לקמן (דף מז:): (בפ' ד' מיתות) כפרה מאימת הוי מכי חזו צערא דקיברא פורתא אלא אפי' אי איכא בזיונא וכפרה מיבעי ליה הי עיקר וא"ת והא איכא כפרה טפי בשלא נקבר משנקבר כדתניא בשמעתין (לקמן מז.) סימן יפה לו למת שנפרעין ממנו לאחר מיתה מת לא נספד ולא נקבר וי"ל דלאו לא נקבר כלל קאמר אלא לא נקבר לפי כבודו והאי בזיונא דהכא לאו בזיונא דמת קאמר דאם כן אמאי לא כל כמיניה אלא בזיונא דמשפחתו אבל למת אית לו בזיון אם אינו שוכב על המטה בכבוד.

חידושי הר"ן מסכת סנהדרין דף מו עמוד ב

ניחא להו לצדיקיא דמתיקרי בהו אינשי. כלומר כשהצדיקים מתים ניחא להו שיתכבדו בהם האנשים כולם הן טובים הן רעים. ובסמוך גבי לא יספדו ולא יקברו אמרינן דלא ניחא להו לצדיקיא דנתיקרו ברשיעא כלומר דלא ניחא להו הצדיקים החיים כשמתים הרשעים שהם הצדיקים יתכבדו ברשעים והכוונה לומר למאי דקס"ד השתא דהספדא יקרא דחיי שאע"פ שהספ' כבוד לחיים מ"מ מתכבדים הם בכבוד המת אלא שהכבו' אינו מועיל למת ומועיל הוא לחיים וא"כ מניעת ההספ' אינו עונש לחיים אלא למת שהיה ראוי שיגיע כבוד לחיים בשבילו אלא היה אדם ראוי ועתה שהוא רשע מורה שאינו כדאי שיתכבדו בני אדם בו. ורובי ההספד הוא זכות למת אף על פי שהמספידין הם רשעים לומר שכדאי הוא שיתכבדו בו בני אדם ועל הדרך זה מותר להלין את המת בשביל ההספ' שאע"פ שאין כבוד ההספד מועיל לו כלום מ"מ כל זמן שבני אדם מתכבדים בו אין ההלנה בזיון ואף על פי שאינו לכבוד המת אין חשש בזה כיון שאין בה בזיון ממש למת.

ומעתה איכא למידק היאך למדו דהספדא יקרא דשכבי מהך ברייתא דר' נתן דקתני שסימן יפה למת כשלא נספד דהא אנן אמרינן לעיל דאפילו למ"ד דהספד' יקרא דחיי מ"מ מניעת ההספ' הוא עונש למת על שלא הגיע כבוד לחיים בשבילו ובשביל אותו עונש שהגיעו לאחר מיתה אנו אומרים שהוא סימן יפה לו אפילו נאמר דהספדא יקרא דחיי. ותירץ ה"ר דוד ז"ל שהשאלה חצי תשובה והיא דאי אמרי' הספדא יקרא דחיי ואין המת מתבזה ואינו נכבד בין שמספידין אותו בין שאין מספידין אותו א"כ א"א שתעלה לו כפרה כשאין מספידין אותו אלא שמורה שלא הספידוהו שיש עונש בנפשו על שעלה בידו כמדת הרשעים שלא יתכבדו בו בני אדם. וא"כ כיון דאשמעינן ר' נתן דהספדא יקרא דשכבי הוא שוב אין אנו צריכין לומר מה שפרשנו למעלה גבי לא יספדו ולא יקברו אלא שהוא עונש ממש לבזותם וכיון שהבזיון הוא בגופם הוא עונש הראוי להועיל להם מ"מ אינו מספיק למרק עונותיהם ואין ראוי לומר בהם שלסימן יפה אמר בהם הכתוב לא יספדו וכו' אלא שהדין נותן שתמנע מהם כל טובה שההספ' הוא א' מן הטובות. ומ"מ באדם בינוני ראוי שנאמר שהוא סימן יפה כשנפרעין ממנו בכך שעונש הוא לו ומכפר הוא לו בוודאי ואין לנו להחזיק אותו ברשע גמור ולומר שהדין נתן עליו למנוע ממנו כל טובה כיון שהוא אדם בינוני. ומעתה יפה אמרו שאם לא נספד שסימן יפה שלא נספד כלל אף על פי שהוא מדת רשעים וזהו כפרתו כיון שהוא אדם בינוני ומעתה אין אנו צריכין למה שפי' רב אחא משבחה גאון שלא נספד כהלכה. אבל מ"מ אנו צריכין לפירושו בענין שלא נקבר שנפרש שלא נקבר כהלכתו

אחר שקבורת קרקע היא כפרה לו וכדכתיבנא לעיל ואם לא נקבר כלל הרי נמנעה ממנו אותה הכפרה ואין אתה יכול לעשות לו סימן יפה כשלא נקבר כלל אלא כשלא נקבר כהלכתו שאז נתקיימו שתי הכפרות הן כפרת הקבורה וכפרת הבזיון שלא נקבר כהלכתו: